

**UCHWAŁA NR XLVI/483/22
RADY MIEJSKIEJ W POLKOWICACH**

z dnia 23 maja 2022 r.

w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Polkowice na lata 2021 - 2030.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 oraz 2270; z 2022 r. poz. 1 oraz 66) uchwala się, co następuje:

§ 1. Rada Miejska w Polkowicach przyjmuje Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Polkowice na lata 2021 - 2030, stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

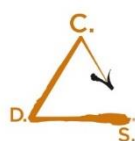
Przewodniczący Rady
Miejskiej

Roman Rozmysłowski

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Polkowice na lata 2021-2030

GMINA
POLKOWICE
Serce Zagłębia Miedziowego

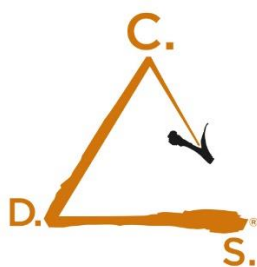
Centrum Doradztwa
Strategicznego

REALIZACJA:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.

D. Bierkowska, C. Ulański, J. Szymańska, M. Widuch

Centrum Doradztwa
Strategicznego

Spis treści

Wprowadzenie	4
Struktura dokumentu strategii.....	5
Wnioski z diagnozy	6
Analiza Strategiczna - PEST.....	14
Czynniki polityczne.....	14
Czynniki ekonomiczne.....	16
Czynniki społeczne	17
Czynniki technologiczne	19
Prognoza zmian w zakresie objętym strategią.....	21
Obszary działań	23
Cele strategiczne i operacyjne.....	29
System realizacji strategii.....	34
Zarządzanie realizacją Strategii	34
Monitoring i ewaluacja Strategii.....	34
Ramy finansowe i źródła finansowania	40

WPROWADZENIE

Proces opracowania **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Polkowice na lata 2021-2030** rozpoczęto w sierpniu 2021 r.

Za koordynację prac nad nową strategią rozwoju odpowiedzialny był zespół Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, C. Ulański, J. Szymańska, M. Widuch. W procesie strategicznym wykorzystano komplementarne metody badawcze, analityczne, eksperckie i partycypacyjne.

Pierwszym etapem opracowania strategii była analiza wniosków z badań ankietowych oraz danych zastanych. Pozwoliła ona na identyfikację aktualnych problemów i wyzwań w obszarze społecznym, a także umożliwiła określenie potrzeb i oczekiwań w perspektywie najbliższych 10 lat.

W ramach kolejnego etapu przeprowadzono **warsztat strategiczny** skupiający przedstawicieli kluczowych podmiotów i instytucji działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Polkowice. W ten sposób omówiono główne wyzwania i zdefiniowano podstawowe cele i kierunki działań. Jako uzupełnienie warsztatu zastosowano zmodyfikowaną metodę delficką, opierającą się o kierowane do uczestników warsztatu zadania/pytania, bazujące na opracowanym i przesłanym materiale powarsztatowym. Dzięki temu uczestnicy mieli możliwość indywidualnej i odłożonej w czasie analizy, co wspomagało cały proces, a także pozwalało na dopracowanie istotnych zagadnień i kwestii. Ostatnim elementem etapu strategicznego były konsultacje w wąskim gronie zespołu ds. strategii, podczas których doprecyzowywano zapisy poszczególnych części strategii oraz prace gabinetowe zespołu eksperckiego opracowującego dokument.

Struktura dokumentu strategii

Zawartość Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Polkowice na lata 2021-2030 jest zgodna z art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a jej struktura odpowiada logice procesu strategicznego i jednocześnie wypełnia zalecenia art. 16b pkt 2 wspomnianej ustawy w zakresie zawartości dokumentu, tj.:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej,
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- 3) określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, oraz ram finansowych i wskaźników działań.

Do aktów prawnych regulujących treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Polkowice na lata 2021-2030 można zaliczyć ponadto:

- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawę z dnia 13 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawę z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawę z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

W tym rozdziale przedstawiono syntetyczny wyciąg najważniejszych wniosków z przeprowadzonej diagnozy społecznej.

Demografia

- W gminie Polkowice na przestrzeni ostatnich 10 lat utrzymuje się **względnie stała liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały** (przyrost jedynie o ok. 2%). Pomimo wysokiej jakości życia, jaka jest oferowana na terenie gminy nie przyciąga ona znacznej ilości nowych mieszkańców (corocznie na terenie gminy melduje się około 400 osób, podobna ilość mieszkańców decyduje się na wymeldowanie się z terenu gminy).
- Migracje na terenie gminy Polkowice w dużej mierze są migracjami wewnętrznymi (ruch z miasta na tereny wiejskie lub odwrotnie) lub w obrębie powiatu polkowickiego (łącznie ok. 50 % wszystkich migracji).
- W gminie Polkowice **widoczny jest proces suburbanizacji** przejawiający się odpływem ludności na tereny wiejskie. Najwyższą dynamiką przyrostu liczby ludności w latach 2015-2019 charakteryzowały się sołectwa położone w południowej i zachodniej części gminy, bezpośrednio sąsiadujące z miastem tj. Sobin (+19%), Biedzychowa (+11%), Sucha Góra (+10%), Kazimierzów (+10%) oraz te leżące nieznacznie dalej na południu od miasta tj. Nowa Wieś Lubińska (+9%) oraz Jędrzychów (+9%). Samo miasto Polkowice odnotowało natomiast spadek liczby ludności o 3% tj. 661 osób.
- Podobnie jak w całej Polsce, także w gminie Polkowice widoczny jest **proces starzenia się społeczeństwa**. W ostatnich 10 latach odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 6 pp., równocześnie zmniejszyła się grupa osób w wieku produkcyjnym stanowiąca potencjalny zasób pracowników (spadek o 4 pp.).

Edukacja

- W ostatnich 3 latach na terenie gminy znacząco **poprawiła się dostępność do opieki nad dziećmi do lat 3** – w 2017 roku powstał Kub Malucha „Galileo” (zapewniający opiekę nad 19 dziećmi), a w 2019 roku otwarto Niepubliczny Żłobek „Koliberek”, zapewniający 34 miejsca opieki oraz Anglojęzyczny Klub Malucha „Magic Baby”, zapewniający 13 miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. W roku 2020 powstał żłobek „Plac Zabaw”, który zapewnia miejsce w dwóch placówkach dla 32 dzieci.
- Istniejąca sieć placówek wychowania przedszkolnego wydaje się być wystarczającą do potrzeb mieszkańców gminy Polkowice. Obecnie na terenie gminy działa 5 przedszkoli miejskich, 4 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz 3 punkty przedszkolne. **Wszystkie dzieci biorące udział w postępowaniach rekrutacyjnych są przyjmowane do wybranych placówek publicznych**, dzieci które nie są zakwalifikowane do wybranego przedszkola przekierowuje się do innych placówek wg wolnych miejsc.

- Wyróżnikiem i przewagą konkurencyjną gminy Polkowice jest **nowoczesna baza** oraz **ciekawa oferta edukacyjna**. Na terenie gminy od 2017 roku działa **Uniwersytet Dziecięcy** (finansowany przez gminę), który oferuje zajęcia dodatkowe w zakresie nauki języka obcego, matematyki oraz popularyzacji nauki.
- Pracownicy oświaty mają **lepsze warunki wynagrodzenia** niż przeciętnie.
- Jakość nauczania w gminie utrzymuje się na poziomie średniej wojewódzkiej, jedynie w 2020 roku wyniki były **znacząco niższe** (j. polski 52%, matematyka 39%, j. angielski 48%, przy średniej dla województwa (odpowiednio 59%, 45%, 55%).

Czas wolny

- Oferta czasu wolnego jest stosunkowo **różnorodna**, zajęcia i wydarzenia dostępne są zarówno w mieście Polkowice, jak i na obszarze wiejskim gminy. Do głównych organizatorów oferty kulturalnej należy **Centrum Kultury w Polkowicach oraz Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna**. W 2020 i 2021 r. w związku z epidemią COVID-19 dotychczasowy repertuar poszerzył się o formy on-line.
- Głównym twórcą oferty kulturalnej jest samorządowa instytucja kultury – Centrum Kultury w Polkowicach (powstała w 2019 r. w wyniku połączenia Polkowickiego Centrum Animacji w Polkowicach i Wiejskiego Ośrodka Kultury w Sobinie). Zajęcia odbywają się w siedzibie CK w Polkowicach oraz w świetlicach na obszarze wiejskim. W ramach CK funkcjonują też kino, galerie, kawiarenka.
- W latach 2015-2019 oferta Polkowickiego Centrum Animacji cieszyła się **rosnącym zainteresowaniem mieszkańców** (wzrost liczby uczestników z 68 tys. do blisko 74 tys.). Na stabilnym poziomie utrzymywało się zróżnicowanie proponowanych form: kilkanaście rodzajów zajęć stałych, oraz ok. **200 wydarzeń rocznie** (nie licząc seansów filmowych). W analizowanym przedziale czasu następował także rozwój oferty realizowanej przez **Wiejski Ośrodek Kultury w Sobinie (WOK)**. Przy instytucjach działały też grupy mieszkańców, np. zespoły muzyczne i ludowe. Do większych **cyklicznych wydarzeń kulturalnych** należą: Dni Polkowic, Polkowickie Lato Kulturalne, Jarmark św. Sebastiana, Oblicza Teatru – Polkowickie Dni Teatru, Miedziowe spotkania z Kulturą oraz organizowane przez WOK: dożynki gminne, czy konkurs kulinarny na najlepszą potrawę regionalną itd.).
- W ramach **Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej** funkcjonuje Biblioteka Główna oraz Filia nr 2 Dziecięco-Młodzieżowa (w Polkowicach) oraz 2 filie na obszarze wiejskim: Filia nr 3 w Jędrzychowie, Filia nr 5 w Tarnówku. Od 2015 r. zarówno w Polkowicach, jak i na terenie LGOF-u oraz województwa, zauważa się postępujący **spadek liczby zarejestrowanych czytelników**, a co za tym idzie – niższe wartości wskaźnika liczby czytelników przypadających na 1000 mieszkańców. Biblioteka oprócz udostępniania materiałów bibliotecznych prowadzi liczne **działania kulturalno-oświatowe** skierowane do lokalnej społeczności w różnym wieku (warsztaty, zajęcia edukacyjne, lekcje biblioteczne, spotkania autorskie, spotkania tematyczne, zajęcia kulturalno-animacyjne, projekty czytelnicze, Dyskusyjny Klub Książki, aktywności dedykowane seniorom). Na przestrzeni ostatnich lat nastąpił rozwój tej oferty – **wzrastała liczba organizowanych działań typu spotkania, warsztaty, zajęcia animacyjno-edukacyjne dla dzieci, a także rosła liczba uczestników zajęć i wydarzeń**.

- Oferta czasu wolnego w zakresie aktywności fizycznej tworzona jest w gminie m.in. przez podmioty prywatne, stowarzyszenia – w tym kluby sportowe oraz instytucje kultury. Do głównych organizatorów oferty należą: **Aquapark Polkowice – Regionalne Centrum Rekreacyjno-Rehabilitacyjne S.A.** (basen sportowy, hala basenowa, siłownia, fitness, zajęcia odbywające się w ramach programów polityki zdrowotnej) oraz **KS Górnik Polkowice** (największym zainteresowaniem cieszyły się sekcje piłki nożnej). Na terenie gminy działa także Miejski Klub Sportowy Polkowice prowadzący sekcje młodzieżowe koszykówki dziewcząt i kolarstwa oraz żeński klub koszykarski BC Polkowice.
- W badaniu ankietowym osoby negatywnie oceniające gminę Polkowice wskazują przede wszystkim na **niewielką ilość atrakcji**, miejsc na rodzinne czy towarzyskie wypadki po pracy czy szkole. Im młodsza grupa wiekowa, tym bardziej problem ten się uwidacznia. Niewystarczająca oferta czasu wolnego była najczęściej wskazywanym problemem wśród osób do 25 r.ż. (55,8%).

Zdrowie

- W ciągu ostatnich 5 lat w gminie Polkowice zwiększyła się liczba przychodni (wg BDL GUS wzrost z 3 do 7 placówek), jednak ciągle dostępność tego typu placówek utrzymuje się na niższym poziomie niż w większości porównywanych jednostek tj. Bogatynia, Stryków, Niepołomice (w 2019 r. 3 przychodnie na 10 tys. mieszkańców, w pozostałych jednostkach 3-8).
- Gmina prowadzi **aktywną politykę prozdrowotną** – wydatki związane z ochroną zdrowia sięgają ok. 5 mln zł/rok (średnio 190 zł/rok/na mieszkańca). Rocznie realizowanych jest kilkanaście programów polityki zdrowotnej o szerokiej gamie działań, m.in. profilaktyka dla różnych grup wiekowych, diagnostyka, rehabilitacja, szczepienia, aktywizacja ruchowa. Ponadto w ramach zadań z zakresu ochrony zdrowia **gmina zapewnia też wsparcie wykraczające ponad standardowe działania**, np. ponadstandardowa opieka pielęgniarstwa dla uczniów szkół czy zapewnienie opieki wytchnieniowej w Zakładzie Opiekuńczo-Leczniczym w Polkowicach, a także ambulatoryjna opieka chirurgiczna w porze nocnej oraz całodobowo w dni wolne od pracy.
- Ponad połowa ankietowanych jako największy problem wskazała **niewystarczający dostęp do usług medycznych** (55,7%). Ta kwestia uzyskała najwięcej głosów we wszystkich kategoriach wiekowych poza najmłodsza grupą badanych do 25 r.ż.

Pomoc społeczna

- W gminie Polkowice w ostatnich 5 latach **zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej**, pomimo tego w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w gminie Polkowice liczba beneficjentów jest wyższa (586) niż w porównywanych jednostkach (woj. Dolnośląskie – 334, Niepołomice – 270, Bogatynia – 421, Stryków – 373).
- Gmina Polkowice ma dobrze rozwinięte zaplecze instytucjonalne pomocy społecznej, działa tu **Centrum Wolontariatu, Dom Dziennego Pobytu, Świetlica Środowiskowa, Klub dla Dzieci i Młodzieży Pozytywka**. Ponadto gmina dysponuje 29 mieszkaniami chronionymi.

- **Starsi mieszkańcy**, w badaniu, wyróżniają się wśród pozostałych grup wiekowych pod względem zauważanych problemów w gminie, wśród osób po 55 r.ż. poza problemami z **dostępnością usług medycznych i brakiem połączeń z sąsiednimi gminami** wskazywali oni także **niewystarczający dostęp do usług opiekuńczych dla osób starszych**, przewlekłe chorych i osób z niepełnosprawnościami (62,5%), **uciążliwości związane z funkcjonowaniem strefy przemysłowej i eksploatacją złóż** (37,5%) oraz **brak poczucia lokalnej tożsamości/** przywiązania do miejsca tj. niska aktywność, niechęć do włączania się we wspólne działania (37,5%).

Bezpieczeństwo publiczne

- O bezpieczeństwo Polkowiczanie dba: Komenda Powiatowa Policji (114 policjantów oraz 7 dzielnicowych), Straż Miejska (33 etatowych strażników), Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej oraz 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (w Sobinie, Suchej Górnej, Tarnówku i Nowej Wsi Lubińskiej).
- Od 2001 roku **w mieście Polkowice funkcjonuje monitoring wizyjny** obsługiwany przez Straż Miejską, w 2019 roku system składał się z 21 kamer.
- Według danych opublikowanych w ramach Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa **liczba przestępstw kryminalnych w gminie Polkowice w 2020 roku była na wysokim poziomie** (321,94 przestępstw na 10 tys. mieszkańców, przy średniej wojewódzkiej 238,45 i powiatowej 246,39). Najczęściej popełniane przestępstwa to kradzieże i kradzieże z włamaniem, co jest ogólnopolskim trendem.
- Najczęstszymi wykroczeniami w gminie Polkowice są te **przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji** (47% w 2019 r.) oraz te **naruszające ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (20,4% w 2019 r.). W ostatnich 5 latach widoczny jest spadek liczby wykroczeń przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu.
- W gminie Polkowice zidentyfikowano 2 **miejsca szczególnie niebezpieczne dla pieszych** ujęte na Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa. Jest to odcinek ul. Hubala w Polkowicach między ul. Dąbrowskiego a ul. Wojska Polskiego oraz odcinek między ul. 3 Maja koło Parku Śródmiejskiego.
- Według danych SEWIK (System Ewidencji Wypadków i Kolizji) w ostatnich 5 latach **wyraźny jest trend wzrostowy liczby zdarzeń drogowych** (od 243 w 2015 roku do 384 w 2019 roku). Najczęściej do wypadków i kolizji dochodzi w mieście Polkowice (powyżej 85% wszystkich zdarzeń w gminie), natomiast od 2017 roku zauważalny jest wzrost liczby zdarzeń w Jędrzychowie i Sobinie.

Aktywność społeczna

- Mieszkańcy gminy Polkowice na tle porównywanych jednostek odznaczają się całkiem przyzwoitą aktywnością wyborczą. Frekwencja w ostatnich wyborach samorządowych była równa średniej dla powiatu (57%), ale nieco wyższa od średniej dla województwa (53%). Odnotowany na przestrzeni lat wzrost frekwencji – zwłaszcza między 2014 a 2018 r. – wpisywał się trendy ogólnopolskie.

- W ostatnich latach w gminie prowadzono **działania ukierunkowane na wzmocnienie aktywności mieszkańców**, wpierające angażowanie się polkowiczank w lokalny proces legislacyjny, kwestie związane z rozwojem gminy itp. W gminie funkcjonują dwie formy budżetu partycypacyjnego: **Polkowicki Budżet Obywatelski** (zrealizowano 4 edycje) oraz **fundusz sołecki** (po raz pierwszy wyodrębniony w budżecie gminy na 2021 r.). PBO cieszy się raczej **niewielkim zainteresowaniem mieszkańców** (liczba oddanych głosów była dwukrotnie, a liczba zgłoszonych projektów trzykrotnie niższa niż w małopolskiej gminie Niepołomice), chociaż warto zauważyć, że w przypadku ostatnio realizowanej edycji odnotowano **najwyższą do tej pory liczbę projektów** (zgłoszonych i wybranych do realizacji). Gmina posiada także **Portal Partycypacji Społecznej**, który stanowi kompendium informacji o realizowanych procesach konsultacyjnych (terminy, materiały ankiety, raporty), umożliwia prowadzenie **e-konsultacji**, wykorzystywany jest także na potrzeby PBO.
- O aktywności społecznej, a jednocześnie o otwartości władz na dialog z mieszkańcami, świadczy także działalność 2 organów opiniodawczo-inicjatywnych, które od 2019 r. doradzają władzom gminy i reprezentują zbiorowe interesy poszczególnych grup społecznych: **Młodzieżowa Rada Gminy Polkowice** oraz **Rada Seniorów Gminy Polkowice**. W gminie Polkowice liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w 2019 r. zbliżała się do średnich wartości dla powiatu i województwa (3,9 do 4,2), ale jednocześnie przewyższała wynik dla LGOF (3,5). Na terenie gminy Polkowice funkcjonuje ok. **120 organizacji pozarządowych**, a dla niemal połowy główny obszar działalności stanowi **sport, turystyka, rekreacja, hobby**. Lokalne NGO przede wszystkim współtworzą ofertę czasu wolnego w gminie, a także prowadzą działania wspierające/pomocowe. Odgrywają też istotną rolę w realizacji zadań publicznych przewidzianych w „Programie Współpracy Gminy Polkowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego” – rocznie ok. **20 organizacji** zaangażowanych jest w realizację kilkudziesięciu propozycji/wydarzeń w sferze ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji wychowawczej, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kultury fizycznej i sportu.

Rynek pracy

- W gminie Polkowice w 2019 r. było 515 osób bezrobotnych, **o 1/3 mniej niż 5 lat wcześniej**. W każdej z analizowanych jednostek w analizowanym pięcioleciu znacząco zmniejszył się udział osób bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym. W gminie Polkowice w 2019 r. było to **3,0%**, tj. mniej w stosunku do regionu (3,2) oraz powiatu (4,2) i całego LGOF (3,8). Wskaźnik bezrobocia wśród kobiet był w każdej porównywanej jednostce blisko dwukrotnie wyższy niż dla mężczyzn: w gminie Polkowice wyniósł 4,0% (2,2% dla mężczyzn).
- W wyniku COVID-19 wprowadzone zostały obostrzenia prowadzące do zawieszenia działalności wielu branż. Jednym ze skutków tej sytuacji był **wzrost bezrobocia**. Po okresie znaczącego spadku stopy bezrobocia i osiągnięcia poziomu **4,2 przez powiat polkowicki pod koniec 2019 r., w styczniu 2021 r. wartość przekroczyła 5,1**.
- Wskazuje się, że najbardziej deficytowymi zawodami w całym powiecie są **inżynierowie, monterzy, specjaliści do baz danych i rozwijania systemów informatycznych**,

programiści, nauczyciele (szkoły specjalne, kształcenie zawodowe), **kierownicy** (logistyka, planowanie), **operatorzy maszyn, projektanci** (wzornictwo, aplikacje). Część z tych kompetencji można nabyć na polkowickiej Uczelni Jana Wyżykowskiego, zapewniającej kierunki kształcenia: zarządzanie i inżynieria produkcji, logistyka, mechatronika, czy górnictwo i geologia, przy czym liczba absolwentów jest stosunkowo niska.

- Gmina Polkowice to miejsce z atrakcyjnym rynkiem pracy: w 2016 r. była **drugą, po Wrocławiu, gminą w województwie** dolnośląskim pod względem **liczby osób przyjeżdżających do pracy**. Łącznie było to 18 383 osoby (7% wszystkich dojeżdżających w regionie), z czego $\frac{3}{4}$ dojeżdżało do miasta Polkowice (14 tys.). Natomiast 2,2 tys. spośród mieszkańców gminy wyjeżdżało pracować poza jej granice. W związku z tym, gmina Polkowice znalazła się **na pierwszym miejscu w województwie pod względem ilorazu przepływów**, czyli stosunku przyjeżdżających do wyjeżdżających do pracy (8,64). W całym **powiecie** polkowickim w 2020 r. pracę podjęło **622 cudzoziemców** (dane Powiatowego Urzędu Pracy na podstawie liczby oświadczeń).
- Ponad połowa pracujących w regionie pracowała w tylko czterech powiatach: Wrocławiu, wrocławskim, świdnickim i polkowickim. 35% osób w województwie było **zatrudnionych w przemyśle i budownictwie** – w powiecie polkowickim było to aż **71,5%** (największy odsetek w regionie). Jednocześnie jest tu najmniej pracujących w usługach (28%).¹ Przeciętne **wynagrodzenie** w powiecie polkowickim w 2019 r. wyniosło **5 338 zł** i było zbliżone do średniej krajowej.

Mieszkalnictwo i infrastruktura komunalna

- **Gminę Polkowice charakteryzuje wysoka aktywność budowlana** (duża liczba mieszkań oddanych do użytku na 10 tys. mieszkańców – 110,7 w 2019 roku, duża dynamika przyrostu nowych mieszkań – blisko trzykrotny wzrost w stosunku do roku 2015). W 2019 roku wskaźnik osiągnął wartość wyższą od średniej w województwie (76,1) oraz porównywanych jednostek (wartości od 8,3 do 102,9).
- **Najwięcej nowych mieszkań buduje się w mieście Polkowice** (ponad 600 w ostatnich 5 latach, co stanowi ponad 75% nowo oddanych mieszkań w całej gminie) oraz kolejno w Sobinie, Suchej Górnej i Jędrzychowie.
- Pozytywnym wyróżnikiem gminy Polkowice jest **100% pokrycie gminy Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego**, co daje gminie możliwość kształtowania ładu przestrzennego i racjonalnego zaplanowania wykorzystania przestrzeni gminy.
- Gmina Polkowice posiada **bardzo dobrze rozbudowaną sieć kanalizacyjną**, zarówno w mieście, jak i na obszarze wiejskim (powyżej 99% mieszkańców korzysta z sieci), co wyróżnia ją w skali województwa (76,9% mieszkańców) oraz wśród porównywanych gmin (wartości od 49,4% do 76,3%). Gmina powinna kontynuować **działania z zakresu modernizacji oraz rozbudowy sieci sanitarnej w kierunku jej pełnej dostępności**.
- **Niska dostępność Internetu stacjonarnego o przepustowości min. 30 Mb/s** (penetracja budynkowa wynosiła 32%, co jest wynikiem poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej 48%). W związku ze wzmożonym rozwojem i zapotrzebowaniem na usługi świadczone on-

¹ Na podstawie: Rynek pracy w województwie dolnośląskim w 2019 r., Urząd Statystyczny we Wrocławiu, 2020

line (m.in. praca zdalna, e-nauczanie) widoczna jest **potrzeba w zakresie rozbudowy sieci teleinformatycznej na terenie gminy Polkowice.**

Podsumowanie wyników przeprowadzonych badań ankietowych

- W opinii mieszkańców Gminy Polkowice, do największych problemów społecznych i zdrowotnych należą: **otyłość, nowotwory, cukrzyca, alkoholizm, starzenie się społeczeństwa oraz niezaradność życiowa.** Ludziom młodym zależy przede wszystkim na zwiększeniu dostępności do mieszkań i poprawie oferty kulturalno-rozrywkowej. Z kolei osoby starsze uważają, że oprócz opieki medycznej, gmina powinna położyć większy nacisk na aktywizację społeczną oraz rozwój oferty edukacyjnej właśnie dla ich grupy wiekowej. Osoby niepełnosprawne wskazywały na większą potrzebę poprawy jakości ich życia.
- Głównym obszarem wymagającym szczególnego wsparcia w celu rozwiązania problemów społecznych jest **dostęp do opieki medycznej i rozbudowa świadczonych usług** m.in. o tomograf komputerowy, gastroskopię, pomoc psychologiczną. Mieszkańcy oczekują również wprowadzenia i realizacji dalszych **programów profilaktyki zdrowotnej** (programy onkologiczne, rehabilitacja ruchowa, programy żywieniowe i o zdrowym stylu życia w celu przeciwdziałania otyłości, profilaktyka cukrzycy oraz programy profilaktyczne zdrowia psychicznego). Seniorzy wskazywali także, na niską dostępność szczepionek (ważny jest tutaj czas przeprowadzania badania – od stycznia do marca 2021 roku), których brak był mało odczuwalny w innych grupach wiekowych. Osoby z wykształceniem podstawowym, uczące się/studiujące wskazywały, że szczególnie brakuje im **pomocy psychologicznej** – co jest potwierdzeniem krajowych trendów (sfera zdrowia psychicznego jest coraz istotniejsza dla ludzi młodych).
- Mieszkańcy wskazywali także usługi, których nie ujęto w ankiecie, a których potrzebują. Są to usługi z zakresu onkologii, endokrynologii i rehabilitacji leczniczej oraz kolonoskopię, rezonans magnetyczny, psychiatrię dziecięcą i potrzebę utworzenia szpitala w Polkowicach.
- Prawie ¾ respondentów zauważa problemy związane z **alkoholem lub narkotykami.** Dla większości z nich alkoholizm jest większym problemem na terenie gminy niż narkomania.
- Ludzie młodzi są szczególnie świadomi występowania problemów alkoholowych i narkotykowych w gminie Polkowice.
- Zdaniem mieszkańców należy **podnieść jakość świadczonej pomocy pod kątem osób niepełnosprawnych.** Najbardziej newralgiczne obszary to: **opieka zdrowotna, wsparcie przy załatwianiu spraw administracyjno-biurowych oraz transport osób niepełnosprawnych.** Same osoby z niepełnosprawnościami oprócz powyższych obszarów sygnalizowały również potrzebę **usuwania barier architektonicznych.**
- Odczuwalny jest brak usług i ofert skierowanych do osób starszych, w szczególności: **hospicjum, usługi opiekuńcze oraz programy polityki zdrowotnej, miejsca rekreacji ruchowej i rozrywki dla seniorów.**
- Manifestowane jest duże zapotrzebowanie na **budownictwo mieszkaniowe,** głównie w formie **mieszkania dla młodych na start** oraz **mieszkań komunalnych.**

- Mieszkańcy borykają się z problemami górnictwymi i ekologicznymi, wśród których za najważniejsze uważają: **szkody górnicze na budynkach, tąpnięcia oraz zbiornik odpadów poflotacyjnych „Żelazny Most”**.
- Większość ankietowanych jest zwolennikami **sprzedaży mieszkań komunalnych ze zniżką** oraz działań **zachęcających inne osoby do osiedlania się** na terenie Gminy Polkowice. Największy odsetek osób zgadzających się z tym stwierdzeniem stanowiły osoby młode oraz osoby mające trójkę i więcej dzieci. Przeciwnego zdania są osoby posiadające własną działalność gospodarczą.
- Poziom edukacji i kształcenia, infrastruktury oświatowej, pomocy naukowych w placówkach, kadry pedagogicznej, zarządzania placówkami oraz bezpieczeństwa w szkołach oceniana jest przez ankietowanych wysoko. Pomimo tego uważają, że **ofertę w szkołach należy wzbogacić o dodatkowe zajęcia z języków obcych, nabywania umiejętności uczenia się, rozwiązywania konfliktów oraz pomoc psychologiczną**.
- W opinii ankietowanych mieszkańców największy wpływ na ich standard życia ma działalność władz samorządowych, dostępność i jakość podstawowej opieki zdrowotnej oraz wykształcenie i kwalifikacje.
- **Oferta kulturalna oceniana jest jako bogata**, a głównymi źródłami informacji o niej są słupy informacyjne, Facebook oraz strona internetowa.
- Większość respondentów ocenia **dostępność placów zabaw na wystarczającym poziomie**, odmiennego zdania są jedynie przedstawiciele rodzin wielodzietnych (trójka i więcej).
- Atrakcyjność gminy jako **miejsca wypoczynku** w oczach respondentów postrzegana jest **negatywnie**. Równie **nisko oceniana jest atrakcyjność otoczenia przyrodniczego** Gminy Polkowice. Im młodszy respondenci tym bardziej krytyczna ocena.
- Ankietowani mieszkańcy oczekują **wzrostu bezpieczeństwa oraz poprawę opieki medycznej**.
- Gmina postrzegana jest jako **atrakcyjne miejsce zamieszkania oraz pracy**. Większość respondentów identyfikuje się z gminą i czuje się z nią związana. W opinii ankietowanych gminę cechuje **rozwojowość**².

² Wnioski powstały w oparciu o przeprowadzone badania problemów społecznych, w których wzięło udział 1010 osób, zamieszkujących na terenie Gminy Polkowice. Badanie ankietowe przeprowadzono w okresie styczeń-marzec 2021 r. zostało zrealizowane przez zespół badawczy pod kierownictwem dr Pawła Grenia. Całość raportu stanowi załącznik do niniejszej Strategii.

ANALIZA STRATEGICZNA - PEST

Zrozumienie zjawisk globalnych jest jednym z kluczowych elementów dobrego procesu diagnostycznego, a następnie trafnego wyboru priorytetów związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych w gminie. Poniższa analiza przeprowadzona została w oparciu o metodologię PEST, pokazującą zmiany w obszarze problemów społecznych w czterech wymiarach: politycznym, ekonomicznym, społecznym oraz technologicznym.

PEST

czynniki polityczne
(political)

czynniki
ekonomiczne
(economic)

czynniki społeczne
(social)

czynniki
technologiczne
(technological)

Identyfikację głównych trendów zewnętrznych przeprowadzono metodą ekspercką, w oparciu o istniejące i powstające opracowania strategiczne, publikacje naukowe, raporty statystyczne, ale również o artykuły i informacje prasowe. PEST obejmuje wybrane, najważniejsze zjawiska, mogące w szczególnym stopniu przyczynić się do rozwiązania istniejących problemów i pomóc w zapobieganiu wystąpienia ich w przyszłości.

Należy zwrócić uwagę na dynamikę trendów, mód, zjawisk zachodzących w ostatnich kilkunastu miesiącach, w nowych uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych wywołanych światową pandemią, kryzysem migracyjnym na granicy polsko-białoruskiej czy wyjątkową skalą inflacji.

Czynniki polityczne

- Krajowe mechanizmy priorytetowo traktują inicjatywy tworzone oddolnie, w wymiarze ponadlokalnym, partnerskim czego przejawem mogą być takie programy, jak Partnerska Inicjatywa Miast czy ZIT PLUS. Dla gmin tworzących Legnicko-Głogowski Obszar Funkcjonalny oznacza to konieczność działań związanych z identyfikacją obszarów problemowych i rozwojowych wymagających interwencji w układzie ponadlokalnym, mając m.in. na względzie istniejące powiązania funkcjonalne, lub wobec których ośrodki te mają ograniczone możliwości samodzielnego działania.
- Rozwiązania prawne forsowane przez władze centralne skutkują zwiększeniem obciążeń finansowych JST. W ostatnich latach w agendzie rządowej dominowała polityka społeczna/prorodzinna i związana z nią redystrybucja środków. Równocześnie z rosnącymi wydatkami, np. wynikającymi z sukcesywnego wzrostu pensji minimalnej, następuje redukcja dochodów z kluczowych dla budżetów gmin źródeł podatkowych: zmniejszona została stawka PIT w I grupie podatkowej z 18% do 17%, natomiast od października 2019 r. osoby poniżej 26. roku życia zwolnione są z płacenia podatku

dochodowego. Obecny poziom subwencji oświatowej jest nieadekwatny do wydatków na edukację, na które m.in. wpływają wzrost płac.³

- Trudności finansowe spowodowały ponadto ograniczenia w trakcie pandemii COVID-19. W wielu działach zmniejszyły się dochody, natomiast problemy dotyczące społeczeństwo wymagają reakcji w postaci wsparcia publicznego.
- Z prognoz Związku Miast Polskich wynika, że gmina Polkowice na zmianach podatkowych w ramach programu „Polski Ład” może stracić ponad 10 mln zł rocznie⁴. Działania takie bez odpowiedniej rekompensaty ze strony budżetu centralnego będą skutkować ostrymi konsekwencjami w postaci cięcia wydatków. Z drugiej strony brak dochodów własnych i uzależnienie się od rządowych dotacji i subwencji mocno nadwątli autonomię samorządów.
- Rada Europejska przyjęła rozporządzenie określające wieloletnie ramy finansowe UE na lata 2021–2027. Wraz z unijnym instrumentem odbudowy Next Generation EU o wartości 750 mld EUR Unia zyska na nadchodzące lata środki w bezprecedensowej kwocie 1,8 bln EUR. Mają one posłużyć przede wszystkim odbudowie gospodarki po pandemii Covid-19 oraz realizacji długoterminowych priorytetów UE w różnych dziedzinach polityki, w tym na transformację ekologiczną i cyfrową.
- Polska przedłożyła Krajowy Plan Odbudowy do Komisji Europejskiej – zawiera on listę projektów rekomendowanych do finansowania w tym: *dostępność i jakość ochrony zdrowia - 19,254 mld zł;*
- Z punktu widzenia tendencji politycznych, należy śledzić dynamikę sporu pomiędzy rządem RP a instytucjami UE o uruchomienie transz zaliczkowych z Programu Odbudowy.
- Postępuje proces polaryzacji społeczeństwa. W polityce państwa widać gotowość do ponownej centralizacji zarządzania, przejawiającej się np. w procesie dystrybucji środków (jednostki rządowe decydują o dofinansowaniu lokalnych projektów, lokalne władze muszą uzasadniać potrzebę realizowania oddolnych przedsięwzięć). Kolejnymi czynnikami potwierdzającymi analizowane tendencje jest odbieranie kompetencji samorządom na rzecz rządowej administracji w terenie np. co raz większa ingerencja kuratoriów oświaty w funkcjonowanie szkół prowadzonych przez JST czy zakusy dotyczące przejęcia szpitali samorządowych przez administrację centralną.
- W ostatnich latach jednoznacznie można zauważyć przesunięcie akcentów z decentralizacji usług publicznych na rzecz ich komasowania w instytucjach centralnych. Władzę polityczną cechuje nieufność wobec niezależnych, samorządowych jednostek – zarówno terytorialnych jak i gospodarczych (branżowych). W medialnych przekazach regularnie wracają pomysły likwidacji samorządowych województw i powiatów, na rzecz większej ilości województw (powrót do 49), ale już tylko w rządowym wydaniu. Z podobną nieufnością traktowany jest sektor społeczny – kontrowersje budzą kryteria wyboru organizacji pozarządowych do realizacji zadań publicznych np. z zakresu wsparcia dla ofiar przemocy (Fundusz Sprawiedliwości) czy wybór operatora dziecięcego telefonu zaufania.
- Nową sytuacją w Polsce jest bezpośrednie doświadczenie kryzysu migracyjnego instrumentalnie wykorzystywanego do budzenia niepokojów społecznych. W wyniku

³ <https://www.prawo.pl/oswiata/skutki-reformy-oswiatowej-rpo-zebral-opinie-samorzadowcow,422713.html>

⁴ <https://natwojkoszt.pl/miejsko-wiejska/>

prowokacyjnej polityki władz białoruskich rząd polski po raz pierwszy po 1989 r. wprowadził na części terytorium Polski stan wyjątkowy. Sytuacja na wschodniej granicy może stać się w dłuższej perspektywie stałym punktem zapalnym ze względu nie tylko na działania reżimu Aleksandra Łukaszenki (wojna hybrydowa), ale także duże prawdopodobieństwo konfliktu rosyjsko-ukraińskiego (potencjalne fale uchodźców z jednej strony, ale także powrót części migrantów ekonomicznych w wyniku kampanii mobilizacyjnych i poboru do wojsk ukraińskich).

Czynniki ekonomiczne

- Pandemia COVID-19 zmieniła reguły gry na globalnym rynku, zachwiała łańcuchami dostaw, zmieniła zachowania konsumenckie. Wiele branż ze względu na wprowadzone restrykcje musiało ograniczyć formę i zakres działalności, część z nich wykorzystwała szanse na przyspieszoną cyfryzację usług, inne opierające się na bezpośredniej ofercie, zdecydowanie ucierpiały (gastronomia, kultura, rozrywka, turystyka, oświata, służba zdrowia). Codzienne komunikaty o nowych mutacjach wirusa i spadającej odporności w wyniku szczepień powodują, że gospodarka na dłużej będzie musiała przestawić się na zmienny tryb aktywności uzależniony od kolejnych fal zachorowań.
- Pomimo pandemii kontynuowany jest trend spadku stopy bezrobocia w Polsce (tylko między 2014 a XI 2021 r. z 8,5% do 5,4%). Tym samym na rynku pracy konieczne jest zatrudnienie imigrantów i innych osób, które do tej pory nie aktywizowały się zawodowo (np. osoby z niepełnosprawnościami). Pracodawcy coraz częściej mają trudności z zatrudnieniem osób posiadających właściwe i oczekiwane kwalifikacje i kompetencje. W wyniku postępu technologii uruchamiają się nowe sektory działalności wymagające odpowiednio wyspecjalizowanych i wykształconych pracowników. Z perspektywy osób zatrudnionych pozytywnym procesem jest stopniowe podnoszenie poziomu płacy minimalnej (od 1 stycznia 2022 r. 3 010 zł brutto – wzrost o blisko 8% w stosunku do roku poprzedniego⁵).
- Wg badań Attention Marketing Research 60% ludzi, którzy wejdą na rynek pracy do 2025 roku, będzie wykonywało zawód, który dziś nie istnieje.
- W Polsce czterech na dziesięciu specjalistów nawet nie mając oferty nowej pracy, deklaruje gotowość do zwolnienia się⁶. Wypalenie zawodowe zostało wpisane do Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2022 roku. Oznacza to, że będzie można dostać zwolnienie lekarskie na podratowanie zdrowia z powodu zawodowego wypalenia. Statystyki pokazują, że aż 65 proc. Polskich pracowników skarży się na symptomy wypalenia zawodowego⁷.
- Prognozy dla cen energii elektrycznej w Unii Europejskiej, według różnych źródeł, zakładają wzrost cen od 30 proc. do 40 proc. do 2030 roku. W Polsce mogą być jeszcze

⁵ <https://samorząd.pap.pl/kategoria/aktualnosci/rzad-minimalne-wynagrodzenie-w-2022-r-wzrosnie-do-3010-zl-stawka-godzinowa-do>

⁶ Wielka rezygnacja – termin opisany przez dr Anthonego Klotza, naukowca z Texas A&M University. Jego zdaniem exodus pracowników wynika z dwóch zjawisk. Po pierwsze – tłumionej i odkładanej przez pandemię chęci zmiany pracy oraz z poczucia wypalenia i refleksji dotyczącej rozliczenia się z dotychczasowym życiem zweryfikowanym przez pandemię.

⁷ <https://spidersweb.pl/plus/2021/12/wielka-rezygnacja-praca-zwolnienia-wypalenie-zawodowe-ucieczka>

wyższe, gdyż energia elektryczna i ciepło stają się coraz ważniejszymi elementami gospodarki. Wynika to z faktu rosnącego zapotrzebowania, wysokich kosztów wytwarzania, a także zwiększających się cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla w związku z polityką klimatyczną UE⁸. Samorządy nie mogą już liczyć na rządowe rekompensaty, które o ile zostaną utrzymane w jakiejś postaci, dotyczyć będą jedynie odbiorców indywidualnych.

- W Polsce w listopadzie 2021 r. mieliśmy do czynienia z najszybszym wzrostem cen rdr od 20 lat. Wg GUS ceny towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu z analogicznym miesiącem ubiegłego roku wzrosły o 7,8 proc.⁹ Drożej przede wszystkim surowce, co w konsekwencji przełoży się na koszty towarów a skutki tego odczują konsumenci – także JST. Inflacja będzie skutkować presją płacową – pracownicy masowo będą występować o wzrost wynagrodzeń, z drugiej strony może przyczynić się do wzrostu wykluczenia energetycznego - Urzędu Regulacji Energetyki zatwierdził taryfy na sprzedaż energii i gazu – rachunki za prąd wzrosną średnio o 24%, a rachunki za gaz aż o 54%¹⁰.
- Ekonomia współdzielenia - jest to nowy model ekonomiczny, który w miejsce konkurencji między producentami stara się wprowadzić współpracę pomiędzy prosumentami oraz konsumentami. Głównym założeniem tego modelu jest idea, że ludzie nie chcą, nie muszą lub nie stać ich, aby posiadać wszystkich rzeczy, które chcą używać. Zasada „dostęp jest lepszy od posiadania” (ang. access is better than ownership) – najlepiej rozwinięta w turystyce (Airbnb), transporcie (blablacar), usługach (bank usług lokalnych), produktach (lodówki społeczne, wypożyczalnie rzadko używanych sprzętów np. wiertarek itp.).
- Lokalność jest synonimem tego co ważne, wartościowe i bardziej autentyczne. Wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców jest coraz bardziej powszechne np. lokalnych rolników, rzemieślników, twórców. Z drugiej strony, firmy, aby niwelować ryzyko, w coraz większym stopniu bazują na lokalnych łańcuchach dostaw.

Czynniki społeczne

- Od początku lat 90. wskaźniki urodzeń spadają. Równocześnie, m.in. w wyniku poprawy opieki zdrowotnej i jej dostępności, średnia długość życia nadal wzrastała. Tym samym zwiększyła się dysproporcja pomiędzy liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym względem osób w wieku poprodukcyjnym. Zmiana struktury wiekowej społeczeństwa wprowadza nowe wyzwania dla systemu emerytalnego (wysoka liczba emerytów w stosunku do pracujących, odprowadzających składki) i działań społecznych na rzecz seniorów, w celu wzmocnienia relacji międzypokoleniowych i aktywizacji osób starszych. Niezbędne będzie podjęcie kampanii społecznych, usprawnienie służby zdrowia¹¹ (odpowiednia dostępność lekarzy i kadry medycznej – szczególnie geriatrów), zwiększenie pakietu dostosowanych

⁸<https://www.money.pl/gospodarka/rzadowi-ekspert-rachunki-w-gore-o-polowe-za-prad-i-cieplo-zaplatasz-duzo-wiecej-6614441010109088a.html>

⁹<https://www.bankier.pl/wiadomosc/Inflacja-w-Polsce-w-listopadzie-2021-r-Finalne-dane-GUS-8243384.html>

¹⁰ <https://www.money.pl/gospodarka/podwyzki-cen-pradu-staja-sie-faktem-ure-zatwierdzil-taryfy-671639872894560a.html>

¹¹ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, Warszawa 2019.

usług, w tym opiekuńczych, których deficyt jest szczególnie obserwowany (wskazuje na to m.in. Najwyższa Izba Kontroli¹²). Jest to wynikiem licznych barier dla seniorów podczas wykonywania codziennych czynności¹³. Usługi wsparcia bywają też zbyt kosztowne, co również ogranicza do nich dostęp. Rozwiązania w tym zakresie mają zostać wdrożone w ramach realizacji Krajowego Programu Dostępności Plus¹⁴.

- Rośnie nieustannie liczba osób należących do Generacji Z¹⁵. Ich potrzeby wyznaczają nowe oczekiwania wobec firm, produktów, usług czy standardów komunikacji marketingowej.
- Polska powoli przestaje być krajem monokulturowym – w czerwcu 2021 r. liczba cudzoziemców legalnie zatrudnionych w Polsce przekroczyła 5 proc. osób aktywnych zawodowo i pomimo początkowego odpływu na starcie pandemii, stale rośnie. Dzięki nim polskie PKB może być wyższe nawet o 60 mld zł¹⁶.
- Inkluzyność i różnorodność to trend, który wskazuje na rosnącą potrzebę otwartości na wszystkie grupy społeczne oraz wspieranie ich aktywności.
- Rosnąca rola kobiet - trend, określany także jako #girlpower czy #womenomics, dotyczy rosnącej roli kobiet w życiu społecznym, ekonomicznym czy politycznym.
- Zmiana podejścia w pracy socjalnej – większe nastawienie na kooperacje, koprodukcję usług społecznych i kompleksowość wsparcia świadczonego przez multiprofesjonalny zespół. Kluczowe jest podmiotowe traktowanie osoby/ rodziny - rozwijanie indywidualnego poczucia kontroli oraz wpływu na życie własne i społeczności lokalnej oraz przywracanie zdolności samoregulacji, zakłóconych sytuacją problemową/kryzysową obszarów i sfer¹⁷.
- Coraz większą rolę w rozwiązywaniu lokalnych problemów odgrywa partycypacja społeczna. Ludzie chcą mieć wpływ na podejmowane decyzje w ich najbliższym otoczeniu. Samorządy na szerszą skalę decydują się uruchamiać instrumenty dające możliwość wypowiedzenia się mieszkańcom, by realizować zadania bardziej adekwatne do realnych potrzeb. To zarówno konsultacje społeczne, prowadzone w formie spotkań, warsztatów i punktów konsultacyjnych, czy budżety obywatelskie.
- Rozlewanie się miast (*urban sprawl*) i związany z tym rozrost podmiejskiej zabudowy zwykle przebiega w sposób niekontrolowany, generując dodatkowe koszty, zwłaszcza w wymiarze społecznym. Konsekwencje suburbanizacji wiążą się z m.in. wydłużonym czasem dojazdów do pracy, czy też wzrostem liczby samochodów. Jest to rezultatem monofunkcyjności (ograniczenie właściwie do funkcji mieszkaniowej) nowych, pozamiejskich osiedli, nieposiadających oferty usługowej, kulturalnej czy rekreacyjnej. KSRR 2030 podkreśla, że dodatkowym wyzwaniem będzie nałożenie problemu suburbanizacji na rosnącą długość życia. Osoby starsze, wraz z pogarszaniem się ich mobilności, znajdą się w coraz mniej komfortowej sytuacji, mając miejsce zamieszkania w oddaleniu od centrów usługowych i opiekuńczych.

¹² www.nik.gov.pl/aktualnosci/seniorzy-bez-opieki.html.

¹³ Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności – wyniki z lat 2017 i 2018.

¹⁴ www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/60878/Program_Dostepnosc_Plus.pdf.

¹⁵ Pokolenie ludzi urodzonych od roku 1995 do roku 2010, dopiero wkraczających na rynek pracy - nazywane jest również „generacją multitasking”, „cichym pokoleniem”. Są to pierwsi ludzie dorastający w pełni scyfryzowanym społeczeństwie.

¹⁶ <https://servisy.gazetaprawna.pl/praca-i-kariera/artykuly/8219022,imigranci-w-polsce-zmiana-przepisow.html>

¹⁷ <https://3d.rops-katowice.pl/model-kooperacje-3d/>

- Sprzeczność poglądów, radykalizacja postaw, podziały „my-oni”, brak kultury dialogu i szacunku dla odmienności to od lat pogłębiające się problem polskiego społeczeństwa¹⁸. Trudności z osiągnięciem porozumienia i nawiązaniem współpracy dotyczą wszelkich poziomów życia publicznego. Konsekwencją podziałów jest wzajemne blokowanie inicjatyw, otwarty spór w przestrzeni publicznej i wzrost wzajemnej nieufności. Tylko w ostatnich miesiącach różnice w przekonaniach uwidoczniły się podczas Strajku Kobiet czy protestów związanych z ruchem LGBT. Obszarami konfliktu jest także interpretacja historii czy danych naukowych (ruchy antyszczepionkowe), a także obecność i miejsce religii w życiu publicznym (największy spadek religijności – z generacji na generację – nastąpił w Polsce¹⁹).
- Dodatkowym, powszechnym problemem, który jeszcze mocniej wybrzmiał w wyniku pandemii, jest zdrowie psychiczne²⁰. Wg ekspertów ONZ wiele osób doświadcza uczucia niepokoju, spowodowanego izolacją społeczną, obawą przed zakażeniem, a także utratą członków rodziny. Jednocześnie ogromna liczba osób straciła lub jest zagrożona utratą pracy, a co za tym idzie - źródła utrzymania. Poza tym rozpowszechniane są fałszywe informacje o koronawirusie, które dodatkowo budzą niepewność, co do przyszłości. Odzwierciedlenie tej sytuacji widać w danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2020 r. - liczba zwolnień z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wzrosła o ¼ w stosunku do roku ubiegłego²¹. Ponadto zapaść finansowa, infrastrukturalna i brak wystarczających kadr, w szczególności w psychiatrii dziecięcej, zmuszają rządzących do podjęcia pilnych działań w tym obszarze. Medialne doniesienia o latach zaniedbań i skali zjawiska wyniosły problem na agendę polityczną (tylko w latach 2017-2019 blisko dwa tysiące polskich dzieci próbowało się zabić. Obecnie – według szacunków – każdego dnia targa się na swoje życie dwójka lub trójka młodych Polek i Polaków²²).
- Mind Care to trend, którego założeniem jest osiągnięcie w społeczeństwie tzw. mental wellbeing (dobrostanu psychicznego). Obejmuje wszystkie działania związane z szeroko pojętą kategorią zdrowia psychicznego prowadzone zarówno online jak i offline. W jego zakres wchodzi również takie kwestie jak digital wellbeing czy digital detox. Pandemia bardzo wzmocniła widoczny już wcześniej trend dbałości o dobrostan psychiczny pracownika, która ostatnio bardzo rozbudowała ofertę benefitów z tego obszaru²³.

Czynniki technologiczne

- Stałe zwiększanie dostępności uwzględniającej różne obszary ludzkiej aktywności a także szerokie spectrum osób o szczególnych potrzebach, już nie tylko stereotypowo

¹⁸ „Polaryzacja polityczna w Polsce. Jak bardzo jesteśmy podzieleni?”, http://cbu.psychologia.pl/uploads/f_bulska/Polaryzacja%20polityczna%202.pdf

¹⁹ <https://oko.press/polska-globalnym-liderem-w-spadku-religijnosci/>

²⁰ <https://pulsmedycyny.pl/pandemia-covid-19-niezbedne-sa-inwestycje-na-rzecz-zdrowia-psychicznego-raport-onz-991229>

²¹ <https://www.rynekzdrowia.pl/Po-godzinach/W-czasie-pandemii-wzrosla-liczba-zwolnien-lekarskich-od-psychiatrow,218877,10.html>

²² <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/psychiatria-dziecieca-w-polsce-czego-brakuje-i-jakie-sa-problemy/qc23hms>

²³ <https://cyfrowa.rp.pl/biznes-ludzie-startupy/art18069151-hit-czasow-pandemii-walka-w-sieci-z-depresja-i-stresem>

postrzeganych osobach z niepełnosprawnościami, ale także seniorach, osobach o ograniczonej czasowej mobilności (np. kontuzje, skręcenie nogi itp.), kobietach w ciąży, osobach podróżujących z cięższym bagażem czy opiekunach z małymi dziećmi. Dostępność zapewniana ma być w co najmniej trzech wymiarach: architektonicznym, cyfrowym i komunikacyjno-informacyjnym. Stąd wymuszone przepisami stosowanie zasad projektowania uniwersalnego i racjonalnych usprawnień na szeroką skalę w podmiotach sektora finansów publicznych i coraz częściej u świadomych przedstawicieli biznesu i trzeciego sektor.

- Znaczący wzrost dostępu do Internetu sprawił, że stał się on nieodłącznym elementem naszego życia (Internet rzeczy). Za pośrednictwem komputera czy telefonu komunikujemy się, robimy zakupy, pracujemy, uczymy się, uczestniczymy w wydarzeniach kulturalnych lub praktykach religijnych, zarządzamy sprzętem domowym czy odpalamy samochód. W efekcie pandemii COVID-19 cyfryzacja jeszcze bardziej się nasiliła. Izolacja społeczna przyczyniła się do tego, że spotkania biznesowe prowadzone są niemal wyłącznie za pośrednictwem internetowych komunikatorów, rozwinął się sektor e-commerce. W efekcie w perspektywie kilku lat możemy obserwować stopniowe wypieranie fizycznego obiegu pieniądza (na rzecz bankowości wirtualnej, narzędzi bezgotówkowych typu NFC i BLIK²⁴), wyższe rachunki za media w gospodarstwach domowych, a przede wszystkim – zaburzenia relacji międzyludzkich i trudności w rozdzieleniu życia zawodowego od rodzinnego (praca, edukacja zdalna w domach). Z kolei jako szanse wynikające z tego trendu należy postrzegać oszczędność czasu (brak dojazdów), zmniejszenie korków (emisja zanieczyszczeń) dłuższy czas spędzony z rodziną czy wyższe bezpieczeństwo zdrowotne (w kontekście pandemii ogranicza to ryzyko zakażeń). Nowa rzeczywistość sprawia, że praca, która była zastrzeżona dla wielkomiejskich centrów biznesowych, może być obecnie skutecznie realizowana z domowego tarasu w takiej gminie jak Polkowice.
- Zrobotyzowane życie - to trend, który odnosi się do wykorzystywania automatyzacji i robotów w coraz większym stopniu w różnych obszarach życia społeczno-gospodarczego, od przemysłu po pomoc w opiece nad starszymi osobami, edukację etc. (technologie: roboty społeczne, roboty przemysłowe, IoT, (internet rzeczy), 5G)²⁵.
- Przyglądając się digitalizacji życia społecznego nie można przyjmować za pewnik, że posiadanie narzędzia są powszechnie dostępne w gospodarstwach domowych. Wymuszona zdalna edukacja w połączeniu z pracą uświadomiły, że w wieloosobowych rodzinach często jest tylko jeden komputer, z którego równocześnie potrzebuje skorzystać kilkoro uczniów czy pracujący rodzice. Ograniczenia w dostępności potrzebnego sprzętu z pewnością odbiją się na jakości kształcenia.
- Cyfryzacja postępuje również w sektorze publicznym. Wdrażane są rozwiązania z zakresu e-administracji. W całej Polsce obserwuje się zdecydowany wzrost liczby osób korzystających z profilu zaufanego – do stycznia 2018 r. z PZ korzystało 1 324 438, obecnie ogólna liczba korzystających z niego obywateli przekroczyła 13 mln²⁶.
- Algorytmizacja życia - w coraz większym stopniu nasze działania wspierane są przez wszechobecne algorytmy, które wspomagają ludzi w podejmowaniu decyzji,

24 www.businessinsider.com.pl/technologie/digital-poland/platnosci-bezgotowkowe-w-erze-covid-19/52qrwxk

²⁵ <https://infuture.institute/mapa-trendow/>.

²⁶ <https://www.wnp.pl/tech/w-listopadzie-zostal-zalozony-13-milionowy-profil-zaufany,513069.html>.

podpowiadają, co warto obejrzeć, czego słuchać, jak spać, co jeść, jaką praca jest dla nas najbardziej odpowiednia, jak zarządzać domowym budżetem, jaką formę wsparcia dedykować konkretnej osobie itp.²⁷

- Rosnąca popularność finansowania społecznościowego (ang. crowdfunding) pozwalającego na finansowanie różnego rodzaju projektów przez społeczność, która jest lub zostanie wokół tych projektów zorganizowana. Przedsięwzięcia są finansowane poprzez dużą liczbę drobnych, jednorazowych lub stałych wpłat dokonywanych przez osoby zainteresowane projektem. Powszechność Internetu pozwala na łatwe informowanie o projektach i tworzenie wokół nich społeczności, co przyczynia się do rozwoju zjawiska crowdfundingu, służącego nie tylko to zbiórce okolicznościowych (choroba, tragedia rodzinna), ale także do rozwijania biznesów, inicjatyw społecznych, wdrażania nowych produktów, organizowania wydarzeń kulturalnych czy nawet kampanii wyborczych²⁸.

PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Gmina Polkowice, podobnie jak inne jednostki samorządu terytorialnego w Polsce, w perspektywie następnych 10 lat zmierzy się z nowymi wyzwaniami społecznymi. Wynikają one zarówno z uwarunkowań lokalnych i czynników endogenicznych, jak i wpływu zewnętrznych trendów dających możliwości, okazje lub stających się zagrożeniem czy trudnością.

Jak pokazuje analiza SWOT gmina Polkowice w różnych sferach ma duży potencjał i możliwości, jednak mogą one okazać się niewystarczające wobec niektórych trendów demograficznych (starzenie się społeczeństwa, brak zastępowalności pokoleń i w konsekwencji deficyt rąk do pracy), czy zjawisk wynikających z wieloletniej już polityki krajowej (niekontrolowana prywatyzacja usług edukacyjnych i zdrowotnych do niedawna publicznych).

Można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że pomoc społeczna będzie w znacznym stopniu podlegać zmianom w układzie zarówno instancjonalnym jak i zadaniowym.

Silna i bezpieczna rodzina

Wzrost zróżnicowanego, instytucjonalnego wsparcia dla usług prorodzinnych (JST, NGO, programy rządowe), a jednocześnie systematyczny rozpad tradycyjnych wartości rodzinnych oraz integracji między pokoleniowej. Wzrost liczby ujawnianych przejawów przemocy w rodzinie i jej nowych form (przemoc psychiczna, ekonomiczna i seksualna).

Osoby o szczególnych potrzebach

Jak wskazują dane i doświadczeniem innych miast, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, utrzymywać się będzie stała grupa beneficjentów systemu wsparcia. Wymagają oni stałej interwencji socjalnej, niezależnie od podnoszenia się jakości życia mieszkańców Gminy.

²⁷ <https://infuture.institute/mapa-trendow/>.

²⁸ <https://tvn24.pl/biznes/pieniadze/crowdfunding-co-to-jest-jak-pozyskac-pieniadze-na-projekt-przez-zbiorke-publiczna-5527876>.

Wzrastać będzie potrzeba zwiększania stałej dostępności dla osób o szczególnych potrzebach, nie tylko z niepełnosprawnościami (dostępność architektoniczna, cyfrowa i komunikacyjna), a także dostępność do usług kulturalnych, społecznych i edukacyjnych.

W okresie objętym strategią nastąpi wzrost usług dla osób starszych (opiekuńczych i zdrowotnych). Silny i wzmożony będzie też nacisk na działania proaktywne dla osób w wieku senioralnym.

Zdrowie

Prognozowane jest mocne zróżnicowanie na rynku usług medycznych. Bez zaangażowanego wsparcia ze strony bogatych samorządów, publiczna służba zdrowia będzie w stanie coraz większego - już dzisiaj obserwowanego - rozkładu (niskie płace - w konsekwencji brak personelu). Ponieważ JST w rezultacie obecnych polityk rządowych systematycznie tracą dochody własne (kalkulacje ZMP przewidują, że w związku z nowymi regulacjami podatkowymi do kasy Polkowic nie wpłynie co najmniej 10 mln. zł.), nie jest prawdopodobne, aby inwestowały znaczące środki w służbę zdrowia. Będzie się pogłębiał rozdział między usługami zdrowotnymi finansowanymi przez bogatych pracodawców lub prywatnych ubezpieczycieli a usługami dla mieszkańców ze sfery budżetowej i małych firm.

Prawdopodobnie zwiększy się liczba i jakość usług związanych ze zdrowiem psychicznym (zwłaszcza dla osób w wieku dziecięcym i młodzieżowym).

Edukacja, LLL (uczenie się przez całe życie), rynek pracy.

W związku z coraz większymi problemami z profesjonalną kadrą pedagogiczną (zamrożenie płac w sferze budżetowej, konflikty z nadzorem rządowym w edukacji, ideologizacją programów edukacyjnych) oraz z utrudnieniami spowodowanymi nauczaniem w pandemii, należy się spodziewać coraz większego spadku jakości nauczania w szkołach publicznych. Rodziny mające aspiracje edukacyjne, będą inwestowały w dodatkowe nauczanie (korepetycje) i/lub wybierało edukację w systemie prywatnym. W Polkowicach dodatkowo, pewność dobrej płacy przy niewielkim wysiłku edukacyjnym powoduje brak presji na osiągnięcia edukacyjne.

Należy się spodziewać dużego nacisku i wysiłku organizacyjnego na różne formy uczenia się przez całe życie, z jednej strony związane to będzie z ograniczonym dostępem do siły roboczej na lokalnym rynku pracy, z drugiej strony z rosnącymi aspiracjami rozwojowymi osób w wieku emerytalnym (szczególnie niskim w Polkowicach).

Przewidywane są problemy związane z brakiem „rąk do pracy” wynikające z jednej strony z tworzeniem nowych miejsc pracy, z drugiej starzeniem się siły roboczej. Rozwiązaniem jest pozyskanie nowych pracowników ze wschodnich rynków: Ukraina, Białoruś lub azjatyckich Indii, Bangladesz, Pakistan. Mogą występować napięcia kulturowe, zwłaszcza gdy w obliczu silnej konkurencji z innymi regionami poszukującymi pracowników stworzy się warunki do osiedlania i inkultuacji całych rodzin (co skądinąd jest najbardziej opłacalne ekonomicznie, bo zarobki nie są transferowane za granicą tylko inwestowane w miejscu zarobkowania).

OBSZARY DZIAŁAŃ

I. Silna i bezpieczna rodzina – zaradni i zaopiekowani mieszkańcy

Mocne strony	Słabe strony
➤ Dobrze rozwinięte zaplecze instytucjonalne pomocy społecznej, działa tu Centrum Wolontariatu, Dzienny Dom Pobytu, Świetlica Środowiskowa, Klub dla Dzieci i Młodzieży Pozytywka. ➤ Schronisko dla bezdomnych w Polkowicach - Ośrodek oprócz udzielania pomocy bezdomnym w formie schronienia, ciepłego posiłku, środków rzeczowych czy finansowych daje możliwość do skorzystania z pomocy specjalistów ds. uzależnień, psychologa, terapeuty, radcy prawnego oraz możliwość skorzystania z prac społecznie użytecznych. ➤ Ośrodek Pomocy Społecznej w Polkowicach prowadzi 29 mieszkań chronionych. ➤ Polkowicka Karta Dużej Rodziny. ➤ Spora grupa mieszkańców pracuje na terenie gminy Polkowice. ➤ Ponad połowa badanych przyznała, że gmina Polkowice jest dobrym miejscem do mieszkania (64%). ➤ Sukcesywnie wdrażane działania rewitalizacyjne w obszarze tkanki mieszkaniowej. ➤ Wyznaczone nowe i atrakcyjne tereny pod zabudowę mieszkaniową. ➤ 100% pokrycie gminy Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego ➤ Aktywność mieszkańców w akcjach społecznych i pomocowych typu: WOŚP, Szlachetna Paczka itp. ➤ W mieście Polkowice funkcjonuje monitoring wizyjny obsługiwany przez Straż Miejską, w 2019 roku system składał się z 21 kamer.	➤ 80 Niebieskich Kart, zostało założonych rodzinom z gminy w 2020 r. – najwyższa wartość od 2015 r. ➤ W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w gminie Polkowice liczba osób korzystających z pomocy społecznej jest wyższa (586) niż w porównywanych jednostkach (woj. dolnośląskie – 334, Niepołomice – 270, Bogatynia – 421, Stryków – 373). ➤ Prawie ¾ respondentów zauważa na terenie gminy problemy związane z alkoholem lub narkotykami. ➤ Wysoki poziom przestępstw kryminalnych w roku 2020 (321,94 przestępstw na 10 tys. mieszkańców, przy średniej wojewódzkiej 238,45 i powiatowej 246,39). ➤ Duże zapotrzebowanie na budownictwo mieszkaniowe, głównie w formie mieszkania dla młodych na start oraz mieszkań komunalnych. ➤ Niska dostępność Internetu stacjonarnego o przepustowości min. 30 Mb/s (penetracja budynkowa wynosiła 32%, co jest wynikiem poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej 48%).
 Szanse	 Zagrożenia
➤ Nowe programy pobudzające rynek nieruchomości i wspierające młode rodziny na etapie zakupu mieszkania. ➤ Rozbudowana i poparta transferami finansowymi polityka społeczna/prorodzinna i związana z nią redystrybucja środków. ➤ Programy osłonowe dla rodzin najbardziej dotkniętych konsekwencjami wysokiej inflacji. ➤ Zmiana podejścia w pracy socjalnej – większe nastawienie na kooperacje, koprodukcję usług społecznych i kompleksowość wsparcia świadczonego przez multiprofesjonalny zespół.	➤ Rosnąca inflacja i w konsekwencji wzrost odsetka osób uprawnionych do korzystania z pomocy społecznej. ➤ Redukcja dochodów z kluczowych dla budżetów gmin źródeł podatkowych m.in.: zmniejszona została stawka PIT. ➤ Sprzeczność poglądów, radykalizacja postaw, podziały „my-oni”, brak kultury dialogu i szacunku dla odmienności to od lat pogłębiające się problemy polskiego społeczeństwa, co wpływa na wzajemne blokowanie inicjatyw, otwarty spór

➤ Inkluzywność i różnorodność - rosnąca potrzeba otwartości na wszystkie grupy społeczne oraz wspieranie ich aktywności. ➤ Aktywność społeczna stopniowo przenoszona do świata wirtualnego – stąd popularność zdalnych webinarów czy konferencje na przystosowanych komunikatorach (Zoom, Microsoft Teams i inne): oszczędność czasu (brak dojazdów), zmniejszenie korków (emisja zanieczyszczeń), dłuższy czas spędzony z rodziną czy wyższe bezpieczeństwo zdrowotne (w kontekście pandemii ogranicza to ryzyko zakażeń). ➤ Społeczne inicjatywy mieszkaniowe i rozwój budownictwa społecznego.	w przestrzeni publicznej i wzrost wzajemnej nieufności. ➤ Rosnące raty kredytów mieszkaniowych oraz zaostrzenie polityki kredytowej mające wyhamować niekontrolowany wzrost cen nieruchomości. ➤ Rosnący udział osób starszych w populacji i związane z tym coraz większe zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne przewyższające możliwości obecnych ośrodków zdrowia i placówek opiekuńczych. ➤ Stopniowe odchodzenie od „domów wielopokoleniowych” – coraz częściej młodsze pokolenia wyprowadzają się z domu rodzinnego, co powoduje, że coraz częściej osoby starsze pozostają same w domu.
---	---

II. Wsparcie osób o szczególnych potrzebach

 Mocne strony	 Słabe strony
➤ Działanie na terenie gminy Polkowice różnych instytucji, zajmujących się problemami osób z niepełnosprawnością, m. in. Polkowickie Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej, Fundacja Eudajmonia, Stowarzyszenia „Radosne Serca” i „Żyć Godnie” oraz klub sportowy „Skorpion Polkowice”. ➤ Istnienie na terenie gminy instytucji wspierających seniorów, jak: Dom Dziennego Pobytu, Uniwersytet III Wieku. ➤ Realizacja i finansowanie przez gminę Polkowice programów wspierających seniorów i osoby z niepełnosprawnością oraz programów zdrowotnych dla tych grup m.in. Polkowicka Żłota Rączka (zadanie skierowane do osób w wieku 65+ oraz osób opiekujących się osobami z niepełnosprawnościami), „door-to-door” (program wspierający osoby z trudnościami w przemieszczaniu się, zapewniając im indywidualny transport), asystent osoby niepełnosprawnej, udział Gminy Polkowice w ogólnopolskim programie „Gmina przyjazna seniorom” (uruchomienie Karta Seniora). ➤ Działanie na terenie gminy Rady Seniorów, której zadaniem jest tworzenie warunków do wykorzystania potencjału środowisk senioralnych gminy Polkowice poprzez ich reprezentowanie i wzmacnianie, integrowanie i pobudzanie aktywności obywatelskiej w kierunku poprawy jakości życia osób starszych.	➤ W gminie Polkowice widoczny jest proces starzenia się społeczeństwa. W ostatnich 10 latach odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 6 pp., równocześnie zmniejszyła się grupa osób w wieku produkcyjnym stanowiąca potencjalny zasób pracowników (spadek o 4 pp.). ➤ Według badań z mieszkańcami jednym z głównych problemów jest niewystarczający dostęp do usług opiekuńczych dla osób starszych, przewlekle chorych i osób z niepełnosprawnościami (62,5%) oraz niewystarczająca jakość świadczonej pomocy dla osób z niepełnosprawnościami. Najbardziej newralgiczne obszary to: opieka zdrowotna, wsparcie przy załatwianiu spraw administracyjno-biurowych oraz transport osób niepełnosprawnych. ➤ Według ankietowanych na terenie gminy istnieją bariery architektoniczne, które utrudniają poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami. ➤ Osoby z niepełnosprawnością w badaniach ankietowych przyznały, że istnieje potrzeba poprawy jakości ich życia. ➤ W badaniach ankietowanych osoby starsze jako problemy wskazały na braki w ofercie aktywizacji społecznej i edukacyjnej dla seniorów, w szczególności: hospicjum, usługi opiekuńcze oraz programy zdrowotne, miejsca rekreacji ruchowej i rozrywki dla seniorów.
 Szanse	 Zagrożenia
➤ Realizacja Krajowego Programu Dostępności Plus – polityka senioralna. ➤ Zmiana podejścia w pracy socjalnej – większe nastawienie na kooperacje, koprodukcję usług społecznych i kompleksowość wsparcia świadczonego przez multiprofesjonalny zespół. ➤ Możliwość pozyskania pieniędzy z Planu Odbudowy, który zawiera listę projektów rekomendowanych do finansowania w tym: <i>dostępność i jakość ochrony zdrowia - 19,254</i>	➤ Znaczący wzrost inflacji w ostatnich miesiącach, przełoży się na wyższe koszty towarów a skutki tego odczują konsumenci. Inflacja może przyczynić się do wzrostu ubóstwa osób utrzymujących się ze świadczeń socjalnych i społecznych, w tym rent i emerytur, ponieważ te nie rosną w tak szybkim tempie. ➤ Prognozy dla cen energii elektrycznej w Unii Europejskiej, zakładają wzrost cen od 30 proc. do 40 proc. do 2030 roku. Może przyczynić się

mld zł.	do wzrostu wykluczenia energetycznego osób uboższych, w tym także seniorów. ➤ Zmiana struktury wiekowej społeczeństwa wprowadza nowe wyzwania dla działania i finansowania systemu emerytalnego i działań społecznych na rzecz seniorów, w celu wzmocnienia relacji międzypokoleniowych i aktywizacji osób starszych. ➤ Wyzwaniem na przyszłość będzie nakładanie się problemu suburbanizacji na rosnącą długość życia. Osoby starsze, wraz z pogarszaniem się ich mobilności, znajdują się w coraz mniej komfortowej sytuacji, mając miejsce zamieszkania w oddaleniu od centrów usługowych i opiekuńczych. ➤ Pandemia w dużej mierze przyczyniła się do izolacji osób starszych, z powodu obawy o swoje zdrowie przestali oni spotkać się z rodzinami, znajomymi, czy uczęszczać na spotkania edukacyjne, sportowe i in. Apatia i wykluczenie społeczne może mieć dodatkowy negatywny wpływ na kondycję fizyczną osób starszych. ➤ Wiele aspektów życia codziennego w trakcie pandemii (możliwość załatwienia spraw urzędowych, rejestracja na szczepienie, zakupy itp.) zostało przeniesionych do przestrzeni Internetu. Osoby nieposiadające narzędzi cyfrowych oraz kompetencji do ich wykorzystania (np. seniorzy) zostały przez to wykluczone z możliwości realizacji podstawowych czynności życia codziennego. Nowe technologie bardzo szybko się zmieniają i możliwość korzystania z nich przez osoby starsze (ze względu na brak umiejętności czy brak funduszy na zakup odpowiedniego sprzętu czy oprogramowania) będzie cały czas stanowiła wyzwanie.
----------------	---

III. Zdrowie

 Mocne strony	 Słabe strony
➤ Aktywna polityka prozdrowotna – wydatki związane z ochroną zdrowia sięgają ok. 5 mln zł/rok (średnio 190 zł/rok/na mieszkańca). Rocznie realizowanych jest kilkanaście programów polityki zdrowotnej o szerokiej gamie działań. ➤ Blisko 60% mieszkańców Gminy Polkowice	➤ Zdaniem mieszkańców największym problemem gminy jest niska jakość oraz słaba dostępność do usług medycznych. ➤ W odczuciu mieszkańców - ograniczona oferta lub jej brak w zakresie diagnostyki (tomograf komputerowy, gastroscopia) i pomocy psychologicznej.

deklaruje się jako osoby aktywne fizycznie. ➤ Realizacja w gminie Polkowice szeregu programów wspierających profilaktykę zdrowotną dla różnych grup wiekowych np. rehabilitacja ruchowa, profilaktyka i promocja zdrowia w chorobach układu krążenia, profilaktyka cukrzycy itp.	➤ Stosunkowo niski procent zaszczepionych mieszkańców gminy pełną dawką przeciwko COVID-19 – 49,9% (grudzień 2021). ➤ W ostatnich 10 latach odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 6 pp., równocześnie zmniejszyła się grupa osób w wieku produkcyjnym stanowiąca potencjalny zasób pracowników (spadek o 4 pp.).
 Szanse	 Zagrożenia
➤ Realizacja Krajowego Programu Dostępności Plus – polityka senioralna. ➤ Wdrażanie działań polityki klimatycznej mających na celu ograniczenie antropopresji. ➤ Wdrażanie działań mających na celu walkę ze zjawiskiem ubóstwa klimatycznego (dofinansowania na wymianę pieców, opłaty za energię czy termomodernizację). ➤ Ogólny trend prowadzenia zdrowego i aktywnego trybu życia, a także wyboru ekologicznych środków transportu zwiększające zapotrzebowanie na obiekty umożliwiające aktywność fizyczną (np. ścieżki rowerowe). ➤ Postęp technologiczny w obszarze medycyny – szybsze diagnozy, skuteczniejsze leczenie (terapię genowe), nowe szczepionki (HIV, nowotwory). ➤ Możliwość pozyskania pieniędzy z Planu Odbudowy, który zawiera listę projektów rekomendowanych do finansowania w tym: <i>dostępność i jakość ochrony zdrowia - 19,254 mld zł.</i>	➤ Ograniczenia i negatywne skutki dla mieszkańców związane z pandemią Covid-19. ➤ Zapaść finansowa, infrastrukturalna i brak wystarczających kadr, w szczególności w psychiatrii dziecięcej, zmuszają rządzących do podjęcia pilnych działań w tym obszarze. ➤ Ubóstwo energetyczne uniemożliwiające części mieszkańców wymianę źródeł ogrzewania na bardziej ekologiczne. ➤ Osoby o niższych dochodach mają zdecydowanie gorszy dostęp do systemu ochrony zdrowia niż osoby lepiej sytuowane – dostęp do niektórych procedur w publicznej ochronie zdrowia jest ograniczony przez zbyt długie kolejki, coraz więcej osób szuka ratunku w prywatnym sektorze opieki, niestety nie każdy może sobie na taką alternatywę pozwolić. ➤ Powszechność fake newsów, utrata zaufania do autorytetów, popularność teorii spiskowych, dezinformacja w mediach społecznościowych (fałszywe lub zmanipulowane informacje).

IV. Rozwój osobisty i zawodowy – uczenie się przez całe życie (LLL)

 Mocne strony	 Słabe strony
➤ Gmina Polkowice uzyskuje ponadprzeciętny poziom wpływów z podatku CIT na 1 mieszkańca (771,28 zł wg sprawozdania gminy w 2019 r.). ➤ Uczelnia Jana Wyżykowskiego w Polkowicach zapewnia kierunki kształcenia: zarządzanie i inżynieria produkcji, logistyka, mechatronika, czy górnictwo i geologia. ➤ Otwartości władz na dialog z mieszkańcami - działalność 2 organów opiniodawczo-inicjatywnych (Młodzieżowa Rada Gminy Polkowice oraz Rada Seniorów Gminy Polkowice). ➤ Na terenie gminy Polkowice funkcjonuje ok. 120 organizacji pozarządowych, a dla niemal	➤ Niskie wskaźniki przedsiębiorczości będące skutkiem silnej pozycji dużych przedsiębiorstw zatrudniających ponad 1000 osób. ➤ Najbardziej deficytowymi zawodami w całym powiecie są inżynierowie, monterzy, specjaliści do baz danych i rozwijania systemów informatycznych, programiści, nauczyciele (szkoły specjalne, kształcenie zawodowe), kierownicy (logistyka, planowanie), operatorzy maszyn, projektanci (wzornictwo, aplikacje). ➤ Wskaźnik bezrobocia wśród kobiet blisko dwukrotnie wyższy niż dla mężczyzn: w gminie Polkowice wyniósł 4,0% (2,2% dla mężczyzn). ➤ W ostatnich dwóch latach niższe od wartości średnich wyniki egzaminów po zakończeniu

połowy główny obszar działalności stanowi sport, turystyka, rekreacja, hobby. ➤ Aktywność mieszkańców w akcjach społecznych i pomocowych typu: WOŚP, Szlachetna Paczka itp. ➤ Aktywna polityka senioralna. ➤ Nowoczesna baza oraz ciekawa oferta edukacyjna. Na terenie gminy od 2017 roku działa Uniwersytet Dzieci (finansowany przez gminę), który oferuje zajęcia dodatkowe w zakresie nauki języka obcego, matematyki oraz popularyzacji nauki. ➤ Pracownicy oświaty mają lepsze warunki wynagrodzenia niż przeciętnie. ➤ Oferta czasu wolnego jest stosunkowo różnorodna, zajęcia i wydarzenia dostępne są zarówno w mieście Polkowice, jak i na obszarze wiejskim gminy.	szkoły podstawowej. ➤ Mało różnorodna oferta zajęć pozalekcyjnych: brakuje zajęć z języków obcych, sportowych, plastycznych czy zajęć z psychologiem. ➤ Ponad 37% badanych mieszkańców stwierdza brak poczucia lokalnej tożsamości/ przywiązania do miejsca tj. niska aktywność, niechęć do włączania się we wspólne działania.
 Szanse	 Zagrożenia
➤ Aktywność społeczna stopniowo przenoszona do świata wirtualnego – stąd popularność zdalnych webinarów czy konferencji na przystosowanych komunikatorach (Zoom, Microsoft Teams i inne): oszczędność czasu (brak dojazdów), zmniejszenie korków (emisja zanieczyszczeń), dłuższy czas spędzony z rodziną czy wyższe bezpieczeństwo zdrowotne (w kontekście pandemii ogranicza to ryzyko zakażeń). ➤ Rosnąca chęć partycypacji społecznej, a co za tym idzie potrzeba posiadania wpływu na podejmowane decyzje w ich najbliższym otoczeniu. ➤ Możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych wspierających inicjatywy oddolne (często przeznaczone dla NGO) np. fundusze norweskie, programy grantowe. ➤ Popularyzacja i rozwój technologiczny narzędzi zdalnych wykorzystywanych do komunikacji i edukacji. ➤ W wyniku postępu technologii uruchamiają się nowe sektory działalności wymagające odpowiednio wyspecjalizowanych i wykształconych pracowników. ➤ Finansowanie w ramach nowego instrumentu odbudowy pomoże państwu członkowskim UE w radzeniu sobie ze skutkami kryzysu związanego z Covid-19, a zatem we wzmocnieniu modernizacji i odporności. ➤ Wzrost świadomości i potrzeby ciągłego doskonalenia i aktualizacji kompetencji pod kątem zmieniającego się rynku pracy i rozwoju osobistego.	➤ Redukcja dochodów z kluczowych dla budżetów gmin źródeł podatkowych m.in.: zmniejszona została stawka PIT. ➤ Obostrzenia wynikające z sytuacji epidemiologicznej, które ograniczają możliwości organizowania bezpośrednich spotkań/warsztatów edukacyjnych/rozwojowych i wymuszają przejście na formy zdalne, co dla części mieszkańców może być czynnikiem wykluczającym. ➤ Obecna polityka państwa prowadząca do centralizacji zarządzania m.in. w obszarze edukacji skutkująca osłabieniem samorządności i zmniejszeniem zaufania publicznego do trzeciego sektora. ➤ Prognozowany dalszy wzrost cen i inflacja. ➤ Braki kadrowe związane z wchodzeniem na rynek pracy roczników niżu demograficznego - według długoterminowych prognoz MSWiA przewidywany jest wzrost zapotrzebowania na pracowników migracyjnych na poziomie kilka-kilkanaście procent rocznie. ➤ Spadek poziomu nauczania w placówkach publicznych – komercjalizacja edukacji (szkoły prywatne, powszechność korepetycji – już nie tylko języki obce) - rodzice często płacą ogromne sumy za dodatkowe zajęcia, co zagraża publicznemu charakterowi edukacji i pogłębia nierówność szans. ➤ Obawy przed zmianą pracy/założeniem własnej działalności gospodarczej w niepewnych czasach pandemicznych (obostrzenia w zakresie funkcjonowania różnych branż gospodarki).

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

I. Silna i bezpieczna rodzina – zaradni i zaopiekowani mieszkańcy

Cel strategiczny 1.1 Wzmacnianie zaradności życiowej mieszkańców

Niezbędne kierunki działań:

- Warsztaty umiejętności praktycznych dla podopiecznych OPS wg potrzeb np. higiena, dietetyka i racjonalne gospodarowanie finansami.
- Uruchomienie na terenie gminy grupy streetworkerów - praca z osobami w kryzysie bezdomności.
- Wsparcie organizacji pozarządowych w działalności społecznej na rzecz osób niezaradnych życiowo.
- Wsparcie rodzin w zakresie kompetencji rodzicielskich i wychowawczych.
- Interdyscyplinarne i włączające wsparcie dla rodzin w oparciu o pracę socjalną.

Cel strategiczny 1.2. Przeciwdziałanie zjawiskom zagrażającym mieszkańcom i stabilnej egzystencji rodzin

Niezbędne kierunki działań:

- Kontynuacja Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy
- Realizacja działań profilaktycznych w zakresie uzależnień dla mieszkańców gminy Polkowice, w tym dla dzieci i młodzieży.
- Zintegrowane działania zmierzające ku rozwiązaniu problemu alkoholizmu wśród mieszkańców gminy Polkowice.
- Opracowanie i wdrożenie programów ograniczających problemy związane z uzależnieniem narkotykowymi i dopalaczami wśród mieszkańców gminy Polkowice.
- Wspieranie działań organizacji społecznych zwalczających cyberprzemoc.

Cel strategiczny 1.3. Poprawa dostępności i standardu lokali mieszkaniowych

Niezbędne kierunki działań:

- Modernizacja istniejących budynków mieszkalnych oraz przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych.
- Tworzenie warunków dla rozwoju nowych osiedli mieszkaniowych i budowa nowych obiektów mieszkalnych.
- Uruchamianie nowych terenów pod inwestycje mieszkaniowe – pakiet zachęt do osiedlenia się w na terenie gminy.
- Rewitalizacja budynków mieszkaniowych zlokalizowanych na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

- Analiza modeli wynajmu mieszkań komunalnych lub wykupu odroczonego w czasie – opracowanie porównawczego studium przypadku.
- Uruchomienie pilotażowego programu nisko kosztowego wynajmu mieszkań na czas określony dla młodych rodzin np. w celu zgromadzenia środków na własne mieszkanie.

Cel strategiczny 1.4. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

Niezbędne kierunki działań:

- Rozwój systemu monitoringu wizyjnego w gminie (kamery, fotopułapki).
- Wsparcie programów chroniących mieszkańców przed oszustwami i wyłudzeniami.

II. Wsparcie osób o szczególnych potrzebach

Cel strategiczny 1.1 – Poprawa dostępności usług społecznych i przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami

Niezbędne kierunki działań:

- Zwiększenie dostępności do obiektów użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych dla osób z różnego typu niepełnosprawnościami.
- Poprawa dostępności do transportu publicznego na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnościami.
- Rozwój szkolnictwa z oddziałami integracyjnymi i specjalnymi.
- Wspieranie rozwoju i działalności stowarzyszeń samopomocowych i adresujących usługi dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami.
- Wsparcie w życiu codziennym osób z niepełnosprawnościami.
- Poprawa dostępności do mieszkań dla osób z niepełnosprawnościami.
- Kontynuacja realizacji Programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej oraz Programu Transport Indywidualny door to door dla mieszkańców gminy Polkowice.

Cel strategiczny 1.2 – Aktywna polityka senioralna

Niezbędne kierunki działań:

- Tworzenie warunków do realizacji pasji i dzielenia się umiejętnościami/doświadczeniem życiowym.
- Kontynuacja działań angażujących seniorów w gminne inicjatywy o charakterze międzypokoleniowym (np. seniorzy czytają dzieciom w przedszkolu, pomagają w odrabianiu lekcji na świetlicy).
- Stworzenie banku usług sąsiedzkich, zachęcanie mieszkańców do dzielenia się własnymi umiejętnościami i potencjałami, wymiana usług pomiędzy zainteresowanymi.
- Realizacja programów współpracy Gminy Polkowice z organizacjami pozarządowymi na rzecz seniorów.
- Wspieranie funkcjonowania oraz dalszy rozwój klubów seniora, domów dziennego pobytu, Rady Seniorów.
- Wspieranie działań w ramach Polkowickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

- Promowanie Programu Ogólnopolskiej Karty Seniora.
- Wsparcie seniorów w sprawach życia codziennego:
 - Kontynuacja zadania „Polkowicka Złota Rączka”.
 - Poprawa dostępności komunikacyjnej dla osób z trudnościami w samodzielnym poruszaniu się.
 - Kontynuacja transportu indywidualnego dla mieszkańców gminy Polkowice z trudnościami w samodzielnym poruszaniu się.
 - Edukacja seniorów dotycząca z odpowiedniego reagowania na zagrożenia związane z wyłudzeniami, oszustwami, ochroną danych osobowych.

III. Zdrowie

Cel strategiczny 1.1 – Poprawa dostępności do usług medycznych i opiekuńczych.

Niezbędne kierunki działań:

- Realizacja programów i zadań z zakresu polityki zdrowotnej dla różnych grup wiekowych.
- Poprawa dostępności do lekarzy pierwszego kontaktu i specjalistów (np. poprzez stwarzanie sprzyjających warunków do zatrudniania kadry medycznej).
- Poprawa standardu obsługi pacjenta w PCUZ ZOZ S.A. i AQUAPARK Polkowice Regionalne Centrum Rekreacyjno-Rehabilitacyjne S.A. (szkolenia z kompetencji miękkich dla personelu).
- Zwiększenie dostępności do całodobowej opieki w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym PCUZ ZOZ S.A. poprzez rozbudowę bazy lokalowej i sprzętowej.

Cel strategiczny 1.2 – Rozwój efektywnych programów profilaktycznych i promujących zdrowy styl życia

Niezbędne kierunki działań:

- Rozwój usług ochrony zdrowia psychicznego dla mieszkańców gminy Polkowice.
- Promocja i upowszechnianie informacji o podejmowanych przez gminę działaniach z zakresu ochrony zdrowia.
- Kontynuacja programów edukacyjnych ukierunkowanych na dbałość o zdrowie i kondycję, w tym walkę z otyłością wśród dzieci i dorosłych.
- „Świadomy konsument” – oferta edukacyjna dotycząca problematyki zdrowego żywienia oraz zdrowych, lokalnych produktów żywnościowych.
- „W dobrej kondycji” – program ukierunkowany na poprawę kondycji mieszkańców osłabionej z powodu pandemii – gimnastyka i proste ćwiczenia dla mieszkańców, w tym również program wracania do sprawności fizycznej dla osób po przebytych Covid-19.

IV. Rozwój osobisty i zawodowy – uczenie się przez całe życie (LLL)

Cel strategiczny 1.1. Wspieranie aktywności pozaszkolnej dzieci i młodzieży.

Niezbędne kierunki działań:

- „Akademia Młodego Lidera” - warsztaty dla młodzieży, w tym dla Młodzieżowej Rady Gminy i samorządów uczniowskich, mający na celu wyposażenie młodych ludzi w kompetencje i umiejętności bycia liderem zmian.
- Budowanie postaw prospołecznych wśród młodych ludzi, „mody” na zaangażowanie społeczne.
- Zaktywizowanie środowiska młodzieży do podejmowania oddolnych inicjatyw w zakresie spędzania wolnego czasu i organizacji przestrzeni.

Cel strategiczny 1.2. Tworzenie warunków dla rozwoju wysokiej jakości edukacji formalnej

Niezbędne kierunki działań:

- Utrzymanie wysokiej jakości bazy edukacyjnej.
- Dostosowywanie placówek oświatowych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (perspektywa ucznia, nauczyciela/pracownika, rodzica).
- Wdrożenie obowiązkowych zajęć dla najmłodszych uczniów z zakresu efektywnego uczenia się.
- Tworzenie oferty zajęć dodatkowych pod kątem realizacji pasji, potrzeb i zainteresowań uczniów - pobudzanie kreatywności i innowacyjności uczniów.
- Tworzenie warunków do nabywania i aktualizacji kompetencji potrzebnych na rynku pracy.
- Warsztaty kompetencji wychowawczych dla rodziców.

Cel strategiczny 1.3. Rozwój kompetencji społecznych i obywatelskich

Niezbędne kierunki działań:

- Warsztaty liderów zmian dla różnych grup mieszkańców, w tym Akademia Młodego Lidera.
- Działania związane z promowaniem zaangażowania się mieszkańców w realizację budżetu obywatelskiego.
- Wspieranie stowarzyszeń społecznych (dotacje do zadań z obszarów społecznych).
- Wspieranie Rozwoju Centrum Wolontariatu.
- Budowanie postaw prospołecznych i zaangażowania mieszkańców w rozwój środowiska lokalnego.
- Działania wspierające budowanie lokalnej tożsamości.

Cel strategiczny 1.4. Pobudzanie przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców

Niezbędne kierunki działań:

- Współpraca z PUP w Polkowicach w zakresie projektów aktywizacji zawodowej dla osób niepracujących, w tym rodziców powracających na rynek pracy.
- Reaktywacja Gminnego Banku Kadr.

- Programy wspierające przedsiębiorczość wśród kobiet.
- Wsparcie lokalnych przedsiębiorców.
- Tworzenie warunków do nabywania i aktualizacji kompetencji oraz potwierdzania kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy i wpisujących się w zachodzące zmiany społeczne.

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

Zarządzanie realizacją Strategii

Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii

Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii będą:

— **Zastępca Burmistrza Polkowic ds. Społecznych:**

- Jest odpowiedzialny za wykonanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
- Wyznacza Opiekuna Strategii;
- Inicjuje realizację zadań.

— **Opiekun Strategii:**

- Funkcja koordynacyjna wobec pozostałych Partnerów, w tym podejmowanie się mobilizacji zasobów na rzecz realizacji zadań strategicznych,
- Upowszechnia założenia Strategii wśród mieszkańców gminy,
- Przygotowuje sprawozdania okresowe z realizacji Strategii,
- Rekomenduje wprowadzenie zmian do Strategii.

— **Partnerzy realizacji Strategii tj. poszczególne komórki Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne:**

- Realizują / współrealizują poszczególne zadania strategiczne,
- Informują Opiekuna o stopniu realizacji zadań oraz przekazywanie danych do monitoringu,
- Wnioskują o zmiany w Strategii.

Monitoring i ewaluacja Strategii

Podstawowym celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności i efektywności działań, określonych w ramach celów i kierunków działań ujętych w dokumencie. Monitoring pozwoli sprawdzić, czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem, a osiągnięte rezultaty odpowiadają założeniom.

I. Silna i bezpieczna rodzina – zaradni i zaopiekowani mieszkańcy

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa: 2020 r.	Wartość docelowa: 2030 r.	Źródło weryfikacji
1.	Liczba zmodernizowanych budynków mieszkalnych na terenie gminy	0	5	UG Polkowice - Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, Polkowickie Przedsiębiorstwo Komunalne, Wydział Inwestycji, Rozwoju

				Gminy i Zamówień Publicznych, PTBS
2.	Liczba oddanych do użytku lokali mieszkalnych powstałych w wyniku budowy, przebudowy lub modernizacji budynków mieszkalnych w zasobie mieszkaniowym gminy Polkowice	0	560	UG Polkowice - Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, Polkowickie Przedsiębiorstwo Komunalne
3.	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wyłącznie w postaci pracy socjalnej wśród ogółu udzielonych świadczeń	0,16	1,5	UG Polkowice - Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, Ośrodek Pomocy Społecznej
4.	Odsetek mieszkańców, którzy dostrzegają na terenie gminy problem nietrzeźwości, pijaństwa i narkomani	77%	45%	UG Polkowice - Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, Ośrodek Pomocy Społecznej
5.	Liczba osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy	33	25	Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych, koordynowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej
6.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	88	50	Ośrodek Pomocy Społecznej

II. Wsparcie osób o szczególnych potrzebach

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa: 2020 r.	Wartość docelowa: 2030 r.	Źródło weryfikacji
1.	Liczba działań NGO na rzecz seniorów wspartych w ramach realizacji programów współpracy Gminy Polkowice z organizacjami pozarządowymi	4	20	UG Polkowice - Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, Wydział Sportu, Ośrodek Pomocy Społecznej
2.	Liczba działań NGO na rzecz osób z niepełnosprawnościami wspartych w ramach realizacji programów współpracy Gminy Polkowice z organizacjami pozarządowymi	3	15	UG Polkowice - Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, Wydział Sportu i Inicjatyw Lokalnych

3.	Liczba miejsc oferowanych seniorom w ramach funkcjonowania domów dziennego pobytu	80	110	UG Polkowice - Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, OPS
4.	Liczba uczestników Uniwersytetu Trzeciego Wieku	200	260	UTW, UG Polkowice - Wydział Oświaty i Kultury
5.	Liczba gminnych budynków dostosowanych do wymogów dostępności, w których świadczone są usługi publiczne	1	15	UG Polkowice - Wydział Mienia Gminy, Raport o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego
6.	Liczba publicznych miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami/ dla seniorów	130	160	UG Polkowice - Wydział Komunalny
7.	Wartość środków budżetowych przekazywanych w ramach dotacji na realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym adresującym wsparcie dla osób ze szczególnymi potrzebami	813 252,00 zł	870 180,00 zł	UG Polkowice - Wydział Sportu i Inicjatyw Lokalnych; Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych,

III. Zdrowie

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa: 2020 r.	Wartość docelowa: 2030 r.	Źródło weryfikacji
1.	Liczba zmodernizowanych i doposażonych obiektów świadczących usługi medyczne i opiekuńcze	0	3	UG Polkowice - Referat Inwestycji; Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, PCUZ, AQUAPARK
2.	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	6	6	UG Polkowice - Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych
3.	Liczba zrealizowanych programów polityki zdrowotnej i innych zadań z zakresu ochrony zdrowia	26	36	UG Polkowice - Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych
4.	Średnia ocena jakości i dostępności usług medycznych na terenie gminy przez mieszkańców	2,42	3,5	UG Polkowice - Wydział Zdrowia,

				Spraw Społecznych i Mieszkaniowych
5.	Roczna liczba imprez kulturalnych o tematyce zdrowego żywienia	3	6	UG Polkowice – Wydział Oświaty i Kultury Centrum Kultury, Wydział Ochrony Środowiska i Obszarów Wiejskich
6.	Liczba osób, którym decyzją przyznano usługi opiekuńcze	153	300	UG Polkowice, Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, OPS

IV. Rozwój osobisty i zawodowy – uczenie się przez całe życie (LLL)

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa: 2020 r.	Wartość docelowa: 2030 r.	Źródło weryfikacji
1.	Liczba zrealizowanych wydarzeń związanych z edukacją lokalną mieszkańców	14	100	UG Polkowice - Wydział Sportu i Inicjatyw Lokalnych, Wydział Promocji, Turystyki i Komunikacji Społecznej, Wydział Ochrony Środowiska i Obszarów Wiejskich, Centrum Kultury, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna
2.	Średni wynik egzaminu po szkole podstawowej (j, polski/ matematyka/ j. angielski)	53/39/48	65/55/70	OKE, UG Polkowice - Wydział Oświaty i Kultury
3.	Liczba uczestników Akademii Młodego Lidera	0	30	UG Polkowice - Wydział Oświaty i Kultury, Wydział Sportu i Inicjatyw Lokalnych, Wydział Promocji, Turystyki i Komunikacji Społecznej
4.	Liczba firm korzystających z oferty Gminnego	5	270	UG Polkowice -

	Banku Kadr			Referat Rozwoju Gminy
5.	Procent kobiet w ogóle bezrobotnych na poziomie gminy	59%	57%	UG Polkowice - Referat Rozwoju Gminy, PUP w Polkowicach

Procedura prowadzenia sprawozdawczości oraz weryfikacji i oceny postępów w realizacji zamierzeń strategicznych

Monitoring obejmujący sprawdzenie osiągniętych wskaźników ma miejsce raz na dwa lata. Jednostki organizacyjne oraz komórki urzędu odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań przekazują Opiekunowi Strategii w terminie **do końca kwietnia roku sprawozdawczego** informację na temat aktualnych wartości wskaźników oraz możliwych trudności i problemach w realizacji zaplanowanych zadań. Na podstawie tych danych Opiekun Strategii przygotowuje sprawozdanie z realizacji Strategii.

Procedura aktualizacji strategii

Przegląd i aktualizacja dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie mieć miejsce w połowie okresu obowiązywania Strategii, dopuszcza się także taką możliwość w przypadku wystąpienia uzasadnionej konieczności aktualizacji. W sytuacji potrzeby realizacji przeglądu strategicznego bądź stwierdzenia przez jednostkę prowadzącą monitoring Strategii (np. w celu wprowadzenia zmian), zostaną przeprowadzone następujące działania:

1. Określenie **sposobu przeprowadzenia aktualizacji** (praca własna / zlecenie podmiotowi zewnętrznemu) oraz przygotowanie harmonogramu procesu aktualizacji Strategii.
2. W ramach procesu, weryfikacji i aktualizacji poddane mogą zostać:
 - o zapisy zawarte w części diagnostycznej – poprzez odniesienie się do aktualnych danych statystycznych oraz wyników analiz strategicznych,
 - o cele strategiczne i kierunki działań.
3. Zaktualizowaną Strategię przedstawia się Radzie Miejskiej.

Ramy finansowe i źródła finansowania

Ujęte w Strategii kierunki działań zostały skosztorysowane, co stworzyło ramy finansowe dla całego dokumentu (na bazie WPF oraz Strategii Rozwoju Gminy Polkowice na lata 2021-2030). W celu realizacji zaplanowanych kierunków działań konieczne jest zapewnienie zróżnicowanych źródeł finansowania, tj.:

- środki własne gminy – środki zabezpieczone w budżecie gminy Polkowice na realizację planowanych inwestycji w całości lub jako część środków przeznaczonych na dany projekt np. w formie wkładu własnego do projektów finansowych ze środków zewnętrznych;
- środki pozyskane z Unii Europejskiej – możliwości pozyskania funduszy unijnych w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 z programów krajowych i regionalnych, m.in. Funduszu Odbudowy, Europejskiego Funduszu Społecznego czy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- pozostałe programy europejskie, m.in. EOG i Fundusze Norweskie;
- środki z budżetu Państwa m.in. dotacje celowe z Ministerstw, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Program Inwestycji Strategicznych, Polski Ład i inne;
- środki funduszy celowych np. Funduszu Pracy, Funduszu Dostępności; Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej;
- środki z programów europejskich i krajowych dedykowanych dla organizacji pozarządowych (dla projektów realizowanych przez ngo's) np. Aktywni Obywatele.